

CENTAR ZA ZAŠTITU I ISTRAŽIVANJE MORSKIH SISAVACA NA JADRANU JOŠ UVIJEK NA ČEKANJU

Dobri dupini uskoro u ugljanskom utočištu

ZADAR - Kako dupini, posljednji jadranski sisavci, ne bi doživjeli sudbinu sredozemne medvjedice, koja je, nažalost, istrijebljena, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i njemačko Društvo za zaštitu dupina još prije osam godina pokrenuli su projekt "Spašavanje posljednjih jadranskih dupina". Gotovo paralelno s njime javila se i ideja o osnivanju Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca na Jadranu, koji bi hrvatskim i njemačkim znanstvenicima olakšao rad na terenu, a istodobno približio dupine javnosti, odnosno posjetiteljima kroz različite izložbe i prezentacije. Na osnivanju Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca na Jadranu sada radi Udruga za zaštitu prirode "Val", koja od 2004. godine promiče, razvija i unapređuje zaštitu prirode.

Spora urbanistička dokumentacija

Zbog središnjeg položaja na hrvatskoj obali zadarsko područje najpovoljnija je lokacija, gdje se već udomačila istraživačka ekipa koja tu ima najbolje uvjete za znanstveno istraživanje dupina. Prvi korak

U sklopu Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca u Jadranu, koji se planira graditi u Ugljanu, uz garaže za čamce i opremu, spavaonicu za dvadesetak ljudi te predavaonicu, jedan dio bit će rezerviran za izložbeni prostor za posjetitelje kojima će se kroz različite sadržaje pokušati približiti dupini

prema osnivanju Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca napravljen je prije gotovo tri godine kada je kupljeno zemljište u mjestu Ugljan, no zbog neriješene prostorno-planske dokumentacije, odnosno općinskog urbanističkog plana, gradnju još uvijek nije moguće započeti.

Jedan od inicijatora osnivanja Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca mr.sc. Tomislav Gomerčić, predsjednik Udruge za zaštitu prirode "Val", potvrdio nam je kako više od dvije i pol godine čekaju donošenje urbanističkog plana za mjesto Ugljan, no stvari nikako da se pokrenu s mrtve točke.

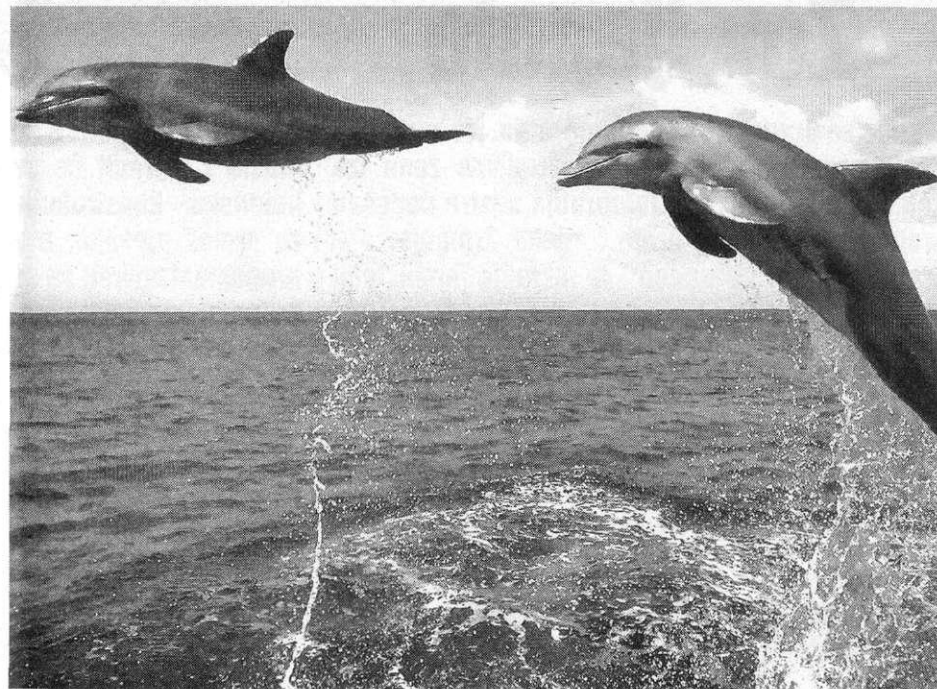
- Zemljište je već odavno kupljeno, ali graditi ne možemo dok urbanistička dokumentacija za Općinu Ugljan ne bude riješena. U međuvreme-

nu pronašli smo glavnog sponzora, Mitsubishi Corporation, tako da s financijske strane izgradnja Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca na Jadranu nije problem. Štoviše, kad bismo sada mogli graditi, za godinu, godinu i pol dana vjerujem da bi Centar u Ugljanu bio gotov, kaže Tomislav Gomerčić te ističe kako je Hrvatskoj potreban Centar za istraživanje i zaštitu morskih sisavaca, čije osnivanje, uz Udrugu "Val" podupire Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Društvo za spas dupina iz Njemačke, Mitsubishi International Corporation iz SAD-a, posvojitelji dobrih dupina,

Odbor za animalnu i komparativnu patologiju Razreda za medicinske znanosti i Razred za prirodne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) te predstavnik Zadarske županije, jer u Jadranskom moru postoji rezidentna populacija dobrog dupina koju treba sustavno istražiti i promatrati.

"Val" za zaštitu prirode

Budući Centar za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca imat će otvorena vrata ne samo za istraživače nego i za posjetitelje. Naime, u sklopu Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca u Jadranu, koji se planira graditi u Ugljanu, uz garaže za čamce i opremu, spavaonicu za dvadesetak ljudi te predavaonicu, jedan dio bit će rezerviran za izložbeni prostor za posjetitelje ko-

U Jadranskom moru postoji rezidentna populacija dobrog dupina koju treba sustavno istražiti

jima će se kroz različite sadržaje pokušati približiti dupini, posljednji jadranski sisavci. Uz izložbeni prostor, odnosno muzej, bit će i knjižnica sa stručnom i znanstvenom literaturom. U Centru je planirana i organizacija predavanja te provođenje dodiplomske i poslijediplomske nastave.

- Jedan takav centar u središtu Jadrana pruža velike mogućnosti. Osim što će nam tak-

va baza uvelike olakšati posao jer ćemo brže stizati na različite strane Jadrana, koristit ćemo Centar za terenski rad sa studentima, zbog čega smo i planirali izgradnju spavaonica za 15 do 20 osoba. No, kako će tu biti i izložbeni prostor, Centar u Ugljanu imat će sve karakteristike višenamjenskog, multifunkcionalnog objekta, gdje će stručnjaci radeći svoj posao imati priliku prezenti-

rati ga i široj zajednici putem različitih sadržaja kako bi se ukazalo na važnost očuvanja dupina u Jadranu, kaže Tomislav Gomerčić, predsjednik Udruge za zaštitu prirode "Val" kojoj je, uz razvoj, promicanje i unapređenje zaštite prirode, cilj stvaranje Europskog znanstvenog centra za istraživanje morskih sisavaca.

**Teuta BABAJKO
POPOVIĆ**

Uginuli dupini

U hrvatskom dijelu Jadrana danas živi 250 dobrih dupina (*Tursiops truncatus*). S obzirom da je riječ o stalnoj populaciji, situacija u Jadranu ocjenjuje se povoljnom jer brojnost dupina u hrvatskom dijelu Jadrana ne opada.

Inače, od 1992. godine do 2007. uginulo je 160 dupina u Jadranu. U 50 posto slučajeva uzrok smrti je prirodan, dakle, starost i bolest, a jednak postotak dupina stradao je od posrednog djelovanja čovjeka, najčešće zaplitanjem u ribarske mreže. Među njima je bilo i četiri slučaja namjernog ubijanja dupina.

Velika pomoć u istraživanju, odnosno realizaciji projekta "Spašavanje posljednjih jadranskih dupina" su informacije s terena, kojih je iz godinu u godinu sve više. Najviše dojava o stradalim dupinima ili njihovom neobičnom ponašanju stiže od ribara, što je i realno jer su oni najviše na moru. Stoga, Gomerčić i ovaj put poziva javnost na suradnju, tako da se s informacijama o dupinima mogu javiti na 01 2390250, 01 4658105, 091 5319702 i 091 5208709.

Jerolimov: DPU do kraja godine

Prvi korak prema osnivanju Centra za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca napravljen je prije gotovo tri godine kada je kupljeno zemljište u mjestu Ugljan, no za početak gradnje čeka se građevinska dozvola koju nije moguće dobiti dok Općina Preko, nakon urbanističkog plana, ne riješi detaljni plan uređanja.

Ante Jerolimov, načelnik Općine Preko, potvrdio nam je kako je zemljište za Centar za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca u Ugljanu kupljeno prije nekoliko godina, no tom prilikom kupci su upoznati s postojećom situacijom, točnije da za gradnju trebaju čekati donošenje urbanističkog plana i detaljnog plana uređanja.

- Nakon donošenja urbanističkog plana, krenuli smo s rješavanjem detaljnog plana uređenja. Trenutačno su u postupku 23 plana, među kojima je i područje gdje se planira izgraditi Centar za zaštitu i istraživanje morskih sisavaca. Ako sve bude išlo po planu, detaljni plan uređenja za spomenuti dio Ugljana bit će donesen do kraja godine, kaže Jerolimov, dodajući kako će nakon donošenja DPU, biti moguće izdavanje dozvole za gradnju Centra u Ugljanu.